

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "КИЇВСЬКИЙ
АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ"
(Україна)**

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
(Republika Hrvatska)**

**GESELLSCHAFT FÜR DEUTSCHE SPRACHE [GfDS]
(Deutschland)**

**ПОДОЛАННЯ МОВНИХ ТА
КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ:
ОСВІТА, НАУКА, КУЛЬТУРА**

Збірник наукових праць

Київ 2025

УДК 378.14 - 057.4:009(063)

ISBN 978-617-7990-01-6

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету психології, комунікацій та перекладу Державного університету «Київський авіаційний інститут» (Протокол № 4 від 10 листопада 2025 р.)

Рецензенти:

Наталія	докторка педагогічних наук,
Пазюра	професорка, Державний
	університет «Київський
	авіаційний інститут»

Олена	докторка педагогічних наук,
Ковшар	професорка, Криворізький
	державний педагогічний
	університет

Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура: збірник наукових праць / за заг. ред. О.В. Ковтун. Київ: Д У «КАІ», 2025. 429 с.

Збірник містить матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура», що відбувалася 14-15 листопада 2025 року на кафедрі іноземних мов і перекладу факультету психології, комунікацій та перекладу Державного університету «Київський авіаційний інститут».

Автори несуть персональну відповідальність за наукову вірогідність і коректність розміщених у збірнику матеріалів.

© Колектив авторів, 2025

© Державний університет
«Київський авіаційний інститут», 2025

Наталя Лисенко
Володимир Фесенко
Наталія Шварн
Національний фармацевтичний університет
м. Харків (Україна)

Дистанційний курс з підготовки до складання іспиту на визначення рівня володіння державною мовою

***Анотація.** У статті автори звертаються до питання впровадження дистанційних технологій навчання у процесі підготовки до іспиту на визначення рівня володіння державною мовою (3.0) (для виконання службових обов'язків) відповідно до вимог законодавства України. Зростання попиту на ефективні та доступні форми підготовки зумовлене безпековими викликами, цифровою трансформацією освіти та необхідністю підтвердження мовної компетентності претендентів на державну службу.*

***Ключові слова:** дистанційне навчання, MOODLE, іспит на визначення рівня володіння державною мовою для виконання службових обов'язків.*

Distance course for preparing to take the exam on determining the level of proficiency in the state language

***Abstract.** The article addresses the issue of implementing distance learning technologies in the process of preparing for the State Language Proficiency Exam (Level 3.0) required for performing official duties in accordance with Ukrainian legislation. The growing demand for effective and accessible forms of preparation has been driven by security challenges, the digital transformation of education, and the need to confirm language proficiency for official responsibilities.*

***Keywords:** distance learning, MOODLE, State Language Proficiency Exam for official duties.*

З огляду на цифрову трансформацію освіти та складну безпекову ситуацію у прифронтових регіонах України дедалі важливішого значення набуває впровадження інноваційних, зокрема дистанційних, форм підготовки. Особливого значення набуває забезпечення високого рівня мовної компетентності педагогів, медичних працівників, держслужбовців та інших категорій фахівців, для яких Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019) регламентував обов'язкове підтвердження рівня володіння мовою.

Іспит на визначення рівня володіння державною мовою 3.0 (для виконання службових обов'язків), за проведення якого відповідає Національна комісія зі стандартів державної мови, став важливим інструментом підвищення культури професійного спілкування. Проте для багатьох слухачів проблемою є відсутність якісних ресурсів для самопідготовки, брак часу на очне навчання та необхідність поєднання професійних обов'язків із підвищенням кваліфікації. Водночас освітні заклади, що функціонують у регіонах із високими безпековими ризиками, змушені переводити значну частину занять у дистанційний формат.

Попри наявні наукові розвідки, у сучасному науковому дискурсі відсутній опис реального досвіду розробки дистанційного курсу з підготовки до іспиту на визначення рівня володіння державною мовою 3.0 (для виконання службових обов'язків) з використанням платформи MOODLE.

Авторський внесок колективу кафедри педагогіки і психології ІПКСФ НФаУ полягає у розробці оригінальної сертифікатної програми, комплексу інтерактивних вправ, що стали згодом повноцінним дистанційним курсом для підготовки до іспиту на визначення рівня володіння державною мовою (3.0), забезпеченні доступного та

структурованого формату підготовки для слухачів, які обіймають або планують обіймати посади, що передбачають володіння українською мовою на професійному рівні, із урахуванням індивідуального рівня, очікувань, самооцінювання кожного тощо. У процесі реалізації проекту було проаналізовано вимоги й нормативну базу, спроектовано структуру і здійснено розробку курсу в MOODLE, згодом проаналізовано результати слухачів, наведені в базі сертифікатів Національної комісії зі стандартів державної мови.

Дистанційний курс створено у Національному фармацевтичному університеті як частину системи підвищення кваліфікації. Навчальні матеріали структуровано за темами, що відповідають програмі іспиту: орфоепія, лексичні норми, граматики, синтаксис, стилістика, культура мовлення. Окремі блоки присвячено аудіюванню та усному мовленню, що часто викликають у слухачів найбільші труднощі. Курсовий контент містить відеолекції, тренувальні вправи, тести з автоматичним оцінюванням, інтерактивні карти та словникові диктанти. Для завдань із розвитку зв'язного мовлення застосовано завдання у форматі «есе» та аналіз текстів із коментарями викладача. Усне мовлення удосконалюється через запис монологів та рольові діалоги, які учасники завантажують у систему.

У пілотній групі навчалося 23 слухачі – викладачі коледжів, фармацевти, працівники аптек, медсестри. Попереднє опитування засвідчило, що 40% респондентів вважають найскладнішим завданням майбутнього іспиту аудіювання, 30% – усне мовлення, тоді як письмова частина не викликає значних проблем. Такий розподіл труднощів підтверджує необхідність інтерактивних завдань і симуляцій екзаменаційних ситуацій.

У завданнях якого блоку ви боїтеся помилитись під час іспиту?
10 відповідей

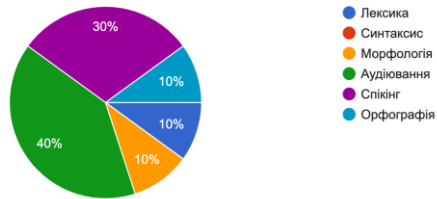

Рис. 1 Перелік проблемних тем для слухачів

Навчальний процес складався з чотирьох етапів: мотиваційно-орієнтаційного (ознайомлення з вимогами іспиту), теоретичного (опрацювання правил і нормативних документів), практичного (виконання вправ та тренувальних тестів) та підсумкового (моделювання іспиту).

Після завершення курсу більшість учасників продемонстрували підвищення рівня володіння мовними нормами, зменшення кількості помилок у письмових відповідях, а також поліпшення темпу та виразності усного мовлення.

Дев'ять слухачів успішно склали державний іспит і отримали сертифікати. Анкетування підтвердило високу мотивацію до подальшого вдосконалення мовних навичок; найбільш корисними учасники назвали вправи на лексику, фразеологізми та діловий етикет. Позитивним чинником стала можливість проходити навчання у зручному темпі, поєднуючи його з роботою.

Розробка дистанційного курсу на платформі MOODLE підтвердила ефективність цього формату для підготовки дорослих слухачів до володіння державною мовою 3.0 (для виконання службових обов'язків). Поєднання автоматизованого тестування та ручної перевірки завдань із індивідуальним коментарем забезпечує комплексний підхід до оцінювання знань.

Наш досвід доводить, що використання електронних ресурсів однозначно сприяє розвитку мовної компетентності, зменшує психологічні бар'єри та підвищує впевненість під час складання іспиту. Подальші дослідження планується спрямувати на вдосконалення аудіоматеріалів, розширення інтерактивних форматів і створення спеціалізованих модулів для представників різних професійних сфер.